

Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor

RAPORT

**de monitorizare a procesului de implementare a
Legii nr.273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.**

Chișinău 2014

CUPRINS:

1. Aspecte introductive _____
2. Aplicabilitatea actului normativ _____
3. Gradul de îndeplinire a obiectivelor și a scopului actului normativ _____
4. Modificările operate în actul normativ _____
5. Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar _____
6. Coerența și consecvența actului normativ _____
7. Neutralitatea actului normativ _____
8. Stabilitatea și predictibilitatea actului normativ _____
9. Eficiența actului normativ _____
10. Modul de consultanță _____
11. Concluzii _____
12. Recomandări _____

1. Aspecte introductive

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Titlul actului, data adoptării și publicării	Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr.273-XIII din 09.11.1994 este adoptată la 09.11.1994, publicată în Monitorul Oficial nr.9/89 la 09.02.1995, intrată în vigoare la 09.02.1995.
2.	Temeiul elaborării actului	Până la intrarea în vigoare a legii monitorizate raporturile juridice în domeniul actelor de identitate erau reglementate de cadrul juridic al URSS și actele normative ale Guvernului. Odată cu aprobarea Legii nr.691-XII din 27.08.1991 privind Declarația de independență a Republicii Moldova a devenit necesară crearea unui sistem național de pașapoarte care să corespundă standardelor internaționale în vigoare. În acest context, la 20.09.1993 a fost emis Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.144 „Cu privire la crearea Sistemului național de pașapoarte și a Registrului de stat al populației”, prin care s-a dispus începerea elaborării Sistemului național de pașapoarte de tip mixt cu documentele de identificare de diverse tipuri. În rezultat, la 9 noiembrie 1994 a fost aprobată Legea nr.273-XIII privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.
3.	Scopul actului	În Legea monitorizată nu sunt incluse expres prevederi care să determine scopul sau obiectivele acesteia, însă scopul acestei Legi a fost crearea bazei legislative pentru cadrul juridic național ce ține de sistemul național de pașapoarte.
4.	Structura actului	<p>Legea în cauză este structurată în 5 capitole.</p> <p>1.1. În capitolul I "Dispoziții generale", constituit dintr-un singur articol (art.1), sînt enumerate actele de identitate care fac parte din sistemul național de pașapoarte, după cum urmează: toate tipurile de pașapoarte, buletinele de identitate, permisele de ședere, documentele de călătorie ale apatrizilor, ale refugiaților și ale beneficiarilor de protecție umanitară.</p> <p>În conformitate cu prevederile acestui capitol, pașapoartele, buletinele de identitate, permisele de ședere și documentele de călătorie se consideră proprietate de stat și se întrebuițează în calitate de acte de identitate în condițiile legii monitorizate și ale altor acte normative ce reglementează întrebuițarea lor.</p> <p>În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Tineretului și Sportului a propus (a se vedea Anexa nr.1) completarea acesteia cu un articol nou, care va conține definiția noțiunilor de bază, care se regăsesc în conținutul acesteia.</p> <p>1.2. Capitolul II "Tipurile actelor de identitate, întrebuițarea, descrierea lor și termenii de valabilitate" include capitolul II¹ "Pașapoarte diplomatice și pașapoarte de serviciu", și este constituit din 5 articole (art.2-3³), unde sunt încorporate prevederi care delimitează actele de identitate conform destinației actului și statutului juridic al titularului, reglementează conținutul, condiția și termenul pentru care sînt eliberate.</p> <p>În procesul de monitorizare al Legii, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a propus (a</p>

se vedea Anexa nr.1) completarea legii cu noțiunea „buletin de identitate electronic” și cu prevederi despre modul de perfectare a acestui document. Drept argument se invocă faptul că în prezent buletinul de identitate electronic este reglementat de cadrul juridic secundar, care în lipsa unor prevederi la nivel superior eventual depășește limitele competenței stabilite de acest act.

De asemenea, Centrul Național Anticorupție și Ministerul Educației au recomandat substituirea în conținutul legii monitorizate a sintagmelor „limba de stat”, „limba moldovenească” cu sintagma „limba română”, conform Hotărârii Curții Constituționale nr.36 din 05.12.2013 privind interpretarea art. 13 alin.(1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova,

La rîndul lor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Economiei și Ministerul Apărării au înaintat un șir de propuneri (a se vedea Anexa nr.1) care în concluzie se referă la revizuirea prevederilor capitolului în vederea asigurării cu dreptul la deținerea pașapoartelor de serviciu și pentru alte persoane care în virtutea postului deținut sau specificului funcțiilor pe care le exercită întreprind deplasări de serviciu peste hotarele Republicii Moldova. Se propune și revizuirea listei funcționarilor care au dreptul la deținerea pașapoartelor diplomatice în vederea retragerii acestui privilegiu unor categorii de persoane, cu acordarea dreptului la deținerea pașaportului de serviciu.

1.3. În capitolul III “**Modul de eliberare și de ridicare a actelor de identitate**” constituit din 3 articole (art.4-6), este prevăzută competența Guvernului de a stabili modul de perfectare și eliberare a actelor de identitate, expuse cazurile în care acestea devin nevalabile, condiția și temeiul legal pentru ridicarea actelor de identitate de către organele autorizate.

Conform prevederilor acestui capitol, Ministerul Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor asigură perfectarea și eliberarea actelor de identitate, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare. Tarifele la serviciile prestate sînt calculate în conformitate cu metodologia stabilită de Guvern și sînt aprobate de Ministerul Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor. Reieșind din faptul ca la moment, Metodologia-cadru privind stabilirea tarifelor nu este aprobată de Guvern, articolul 4 al Legii monitorizate nu este executat în întregime.

De asemenea, este reglementată modalitatea de depunere a cererii pentru eliberarea actelor de identitate pentru diferite categorii de persoane și dreptul organului competent de a cere date suplimentare privind titularul.

Actul de identitate se înmînează personal titularului, reprezentantului legal sau persoanei care acționează în baza procurii.

Sunt considerate nevalabile actele de identitate:

- a) cu ajutorul cărora nu poate fi identificat titularul;
- b) modificate nelegitim sau cele ce urmează a fi modificate;
- c) în care lipsesc unele date reglementate legal sau care nu corespund adevărului;
- d) al căror termen de valabilitate a expirat;
- e) ce nu corespund statutului juridic al titularului.

Pentru cetățenii Republicii Moldova este prevăzută posibilitatea de a obține două pașapoarte valabile.

		<p>1.3.1. În procesul de monitorizare al Legii, Centrul Național Anticorupție a propus (a se vedea Anexa nr.1) revizuirea alin.(3) art.4, care oferă organului competent dreptul de a cere date suplimentare privind titularul, invocând ambiguitatea normei în ceea ce privește “datele suplimentare” și crearea situații de abuz din partea angajaților organului competent. Astfel, sub pretextul perfectării actelor de identitate, prevederea rezervă dreptul angajaților organului competent să solicite date suplimentare privind titularul, fără a specifica natura și volumul acestora.</p> <p>1.4 În capitolul IV "Obligațiuni și responsabilități", constituit din 3 articole (art.7-9), este stipulată obligația pentru persoanele care domiciliază permanent în Republica Moldova de a deține acte de identitate, fiind prevăzuți și termenii pentru obținerea diferitor documente de identitate. De asemenea, sunt stabilite obligațiunile titularilor actelor de identitate de-al prezenta la cererea organelor competente și să comunice despre pierderea sau găsirea acestora. În capitol sunt enumerate fapte considerate încălcări de lege, care atrag după sine răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.</p> <p>1.4.1. În procesul de monitorizare al Legii, Centrul Național Anticorupție a propus (a se vedea Anexa nr.1) de ajustat conținutul articolului 9 cu denumirea acestuia „Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi”. Astfel, articolul trebuie să prevadă inclusiv tipul/tipurile răspunderii pentru încălcarea prevederilor legii și nu trimitere generală la legislația în vigoare.</p>
--	--	--

2. Aplicabilitatea actului normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
		<p style="text-align: center;">Efectele juridice ale actului</p> <p>Cu intrarea în vigoare a Legii monitorizate, a fost creat un cadru legal care stabilește și descrie tipurile actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte, termenele de valabilitate și modul de eliberarea acestora, precum și obligațiunile și responsabilitățile titularilor actelor de identitate.</p> <p>În dezvoltarea prevederilor de principiu din Legea monitorizată, a fost creat un cadru juridic secundar necesar pentru asigurarea mecanismului de reglementare a acestora. Astfel, prevederile Legii privind actele din sistemul național de pașapoarte, au servit ca temei juridic la adoptarea diferitor documente de politici guvernamentale, cum ar fi: Hotărârea Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registru de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, Hotărârea Guvernului nr. 626 din 28 iunie 2005 cu privire la actele de identitate ale refugiaților, Hotărârea Guvernului nr. 562 din 06 mai 2008 cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară, Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 841 din 30 octombrie 2013 privind punerea în aplicare a buletinului de identitate electronic.</p> <p>Remarcăm că prevederile și normele juridice ale legii au fost dezvoltate și detaliate în Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova.</p>

În urma monitorizării Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr.273-XIII din 09.11.1994, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Educației, Ministerul Apărării, Ministerul Tineretului și Sportului, Centrul Național Anticorupție, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și Biroul Relații Interetnice au înaintat un șir de observații și propuneri, care duc la modificarea și completarea Legii monitorizate. Totodată, Ministerul Afacerilor Interne a propus crearea unui grup de lucru interinstituțional specializat, cu antrenarea societății civile, specialiștilor și experților în domeniu pentru elaborarea eventualului proiect de modificare a legii.

3. Gradul de îndeplinire a obiectivelor și a scopului actului normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Gradul de îndeplinire a obiectivelor	<p>Se constată că "obiectivele și scopul legii" în linii generale au fost realizate urmare aplicării prevederilor Legii monitorizate și modificărilor operate pentru ameliorarea calității acesteia. În confirmarea tezei precizăm, că la 1 septembrie 2014 în Registrul de stat al populației se atestau 3 909 304 persoane cu loc de trai în Republica Moldova. dintre care 283 932 – în regiunea Transnistreană. De asemenea, potrivit datelor statistice din Registrul de stat al populației, de la intrarea în vigoare a Legii monitorizate au fost eliberate acte de identitate pentru diferite categorii de persoane, după cum urmează:</p> <p>BULETIN DE IDENTITATE AL CETĂȚEANULUI RM (CA), total – 5 416 521, valabile – 2 959 921; BULETIN DE IDENTITATE PENTRU APATRIZI (CC), total – 3 357; valabile – 1 355; BULETIN DE IDENTITATE PROVIZORIU (BP), total – 69 267; valabile – 4 522; BULETIN DE IDENTITATE PENTRU REFUGIAȚI (RI) total - 225; valabile – 106; BULETIN DE IDENTITATE PENTRU BENEFICIARI DE PROTECȚIE UMANITARĂ (IH) -582; -156; PERMIS DE ȘEDERE PERMANENTĂ PENTRU STRĂINI (CR) total – 30 934; valabile – 8 860; PAȘAPORT AL CETĂȚEANULUI RM (PA) total – 5 673 066; valabile – 2 619 326; DOCUMENT DE CĂLĂTORIE PENTRU APATRIZI (PC) total – 1 142; valabile – 167.</p> <p>Deși numărul actelor de identitate eliberate este de 1,5 ori mai mare decât populația țării, Legea monitorizată nu este realizată pe deplin, în special pe teritoriul din stînga Nistrului. Astfel, din 521 mii de persoane care locuiesc în regiunea Transnistreană (<i>informația de pe site-ul ministerului economiei al RMN</i>), doar 283 932 de persoane (<i>54,4%</i>) se atestă în Registrul de stat al populației și posedă acte de identitate din sistemul național de pașapoarte (<i>PA – 418 467, valabile – 198676; CA – 332 735, valabile – 198 123</i>).</p> <p>Totodată menționăm, că gradul de îndeplinire a obiectivelor și scopului Legii monitorizate nu poate fi apreciat în lipsa procedurii respective de măsurare a acestuia.</p>
2.	Cauzele generatoare de neîndeplinire a obiectivelor actului	Cauze generatoare de neîndeplinire a obiectivelor actului nu sunt identificate.

4. Modificările operate în actul normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Modificările și completările actului	Pe parcursul anilor legea monitorizată a suferit circa 25 de modificări și completări esențiale care n-au influențat esența și scopul acestuia. Astfel, prin amendamentele operate în lege a fost inserat un capitol despre pașapoartele diplomatice și pașapoartele de serviciu, reglementat buletinul de identitate provizoriu și termenele de valabilitate a pașapoartelor, incluse precizări cu privire la modul de eliberare a actelor de identitate și alte dispoziții care au reflectat specificul dinamic al domeniului vizat.
2.	Efectele modificărilor și completărilor actului	Aceste modificări i-au îmbunătățit calitatea actului legislativ. Totodată, atragem atenție la faptul că prevederile Legii monitorizate urmau să fie supuse revizuirii pentru ajustarea la standardele internaționale și reglementarea noilor raporturi și situații juridice.

5. Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
Actul monitorizat		
<p>Legea monitorizată dispune de un cadru juridic secundar necesar pentru a-i asigura integral mecanismul de reglementare.</p> <p>În acest context relevăm: Hotărârea Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registru de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, Hotărârea Guvernului nr. 626 din 28 iunie 2005 cu privire la actele de identitate ale refugiaților, Hotărârea Guvernului nr. 562 din 06 mai 2008 cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară, Hotărârea Guvernului nr. 53 din 17 ianuarie 2013 cu privire la aprobarea modelelor și punerea în aplicare a actelor de identitate de tip nou, Hotărârea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 841 din 30 octombrie 2013 privind punerea în aplicare a buletinului de identitate electronic.</p> <p>Referitor la implicațiile materiale, financiare și umane, necesare și real disponibile pentru îndeplinirea prevederilor Legii monitorizate, trebuie să menționăm că aplicarea normelor juridice ale acesteia nu necesită în mod special resurse financiare.</p>		

6. Coerența și consecvența actului normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
1.	Stabilirea coerenței și consecvenții.	Analizând observațiile și propunerile autorităților administrației publice centrale

		de specialitate se constată că prevederile Legii monitorizate sunt expuse consecvent și coerent. Legea monitorizată nu conține prevederi contradictorii sau care ar dubla prevederile altor acte normative, totuși unele reglementări specifice din alte acte legislative nu sînt luate în considerație de lege. Astfel, obiecțiile Biroului Relații Interetnice (a se vedea Anexa nr.1) sunt axate pe faptul că legea monitorizată nu asigură dreptul persoanelor care aparțin minorităților naționale la redarea și transliterarea numelui, prenumelui și patronimicului în limba de stat. De asemenea, Ministerul Educației indică asupra utilizării în textul legii sintagmelor “limba de stat” și “limba moldovenească” în loc de “limba română”, conform Hotărîrii Curții Constituționale nr.36 din 05.12.2013.
--	--	---

7. Neutralitatea actului normativ

În urma analizei aplicării Legii monitorizate s-a stabilit că aceasta nu asigură pe deplin proporționalitatea dintre interesele publice și cele private. Astfel, conform prevederilor art.3, alin. (5) lit.r) din Legea monitorizată, titularii buletinelor de identitate și a permiselor de ședere (cu excepția permiselor de ședere provizorie și a buletinului de identitate pentru beneficiarii de protecție umanitară) urmează să schimbe actele de identitate de fiecare dată cînd î-și schimbă domiciliu, implicînd cheltuieli financiare suplimentare pentru solicitant. De asemenea, prevederile art.4 alin (3), prin care organul competent este în drept să ceară date suplimentare privind titularul, fără a specifica natura și volumul acestora, sunt considerate excesive.

8. Stabilitatea și predictibilitatea actului normativ

Nr. d/o	Acțiunea	Argumentarea
1.	Frecvența revizuirii actului	Legea monitorizată a suportat mai multe modificări, însă acestea n-au influențat stabilitatea și predictibilitatea ei. Prin amendamentele operate în lege au fost extinse și dezvoltate prevederile specifice obiectului de reglementare, care asigură realizarea raporturilor juridice din domeniul dat.
2.	Cum a fost afectat scopul actului după modificare/completare	În urma revizuirii Legii monitorizate nu au fost afectate scopul și esența actului.

9. Eficiența actului normativ

Nr. d/o	Sarcina	Argumentarea
---------	---------	--------------

1.	Eficiența actului	Drept rezultat al aprobării și implementării Legii monitorizate, a fost creat cadrul legislativ al sistemului național de pașapoarte. În temeiul Legii monitorizate locuitorii Republicii Moldova sunt asigurați cu acte de identitate naționale, conform statutului juridic deținut. (a se vedea p.3). Actele de identitate din sistemul național de pașapoarte corespund standardelor internaționale și sunt recunoscute în lume.
2.	Propuneri pentru optimizarea cheltuielilor în scopul implementării actului	Cheltuieli suplimentare în scopul implementării actului nu sunt necesare.

10. Modul de consultanță

Modalitatea de consultanță

Procesul de monitorizare a implementării Legii nr.273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte a fost inițiat la începutul lunii iunie 2014 prin publicarea anunțului respectiv pe pagina oficială a MTIC www.mtic.gov.md.

Totodată, au fost expediate scrisori în adresa autorităților administrației publice centrale, precum și Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Centrului Național Anticorupție și Biroului Relații Interetnice prin intermediul cărora erau solicitate opiniile și propunerile asupra funcționalității și aplicabilității legii, îndeplinirii scopurilor stabilite în lege, consecințelor aplicării legii, alte propuneri și recomandări referitor la Legea în cauză.

N-au răspuns acestor solicitări - Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Culturii, Agenția „Moldsilva”, Centrul de Guvernare electronică și Cancelaria de Stat

Menționăm, că la adresa electronică indicată în anunțul privind inițierea procesului de monitorizare publicat pe site-ul MTIC n-au parvenit careva opinii, observații sau propuneri referitoare la Legea monitorizată. Opiniile, observațiile și propunerile autorităților publice sunt integral expuse în Anexa nr.1 la acest Raport.

Opinia sectorului public

1. Ministerul Apărării.

Având în vedere:

- intensificarea cooperării Republicii Moldova cu organizațiile internaționale cum ar fi: - Uniunea Europeană; NATO; OSCE; Organizația Națiunilor Unite și agențiile sale specializate, care presupun angajarea activă a RM în contribuirea în mod practic la eforturile comunității internaționale menite să promoveze pacea și securitatea internațională;
- implementarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de stabilire a cadrului pentru participarea Republicii Moldova la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, ratificat prin Legea nr.75 din 12 aprilie 2013;

Opinia sectorului privat

Obiecții sau propuneri nu au parvenit.

- implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM-NATO pentru anii 2014-2016, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.641 din 30 iulie 2014;

- participarea în continuu a militarilor prin contract ai Armatei Naționale la misiuni internaționale sub egida organizațiilor internaționale susmenționate;

- ca exemplu: - participarea militarilor prin contract ai Armatei Naționale în misiunea internațională post-conflict cu caracter umanitar din Irak; de menținere a păcii din Kosovo (în cadrul KFOR); în calitate de observatori militari (Liberia; Coasta de Fildeș; Sudanul de Sud; Ucraina); consilier (atașat militar) al Ambasadei Republicii Moldova în Regatul Belgiei;

- protecția militarilor prin contract care pleacă în misiunile internaționale menționate;

- practica multor state care acordă militarilor săi fie pașapoarte de serviciu, fie diplomatice, pentru participarea în afara teritoriului său în misiuni internaționale pe toată perioada desfășurării acestora, cum ar fi: Federația Rusă; Republica Kazahstan; Ucraina; România și altele,

Și totodată, făcînd uz de prevederile lit.a) din alin.12) al pct.8 al Anexei la Hotărîrea Guvernului nr.1181 din 22 decembrie 2010, propunem completarea alin.(2) art.3/2 al Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994, în vederea eliberării pașapoartelor de serviciu *militarilor prin contract ai Armatei Naționale care participă la misiuni internaționale în afara teritoriului Republicii Moldova, fie în calitate de atașați militari; observatori militari; ofițeri de stat major; fie participarea în cadrul contingentelor militare la operațiuni internaționale de menținere a păcii și securității internaționale sau umanitare post-conflict; sau în calitate de reprezentanți în organizațiile internaționale, pe perioada desfășurării misiunii.*

2. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Ținem să menționăm că legea monitorizată dispune de un cadru juridic secundar necesar pentru asigurarea mecanismului de reglementare a acesteia. Astfel, prevederile Legii privind actele din sistemul național de pașapoarte, au servit ca temei juridic la adoptarea diferitor documente de politici guvernamentale, cum ar fi: *(Hotărîrea Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registru de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, Hotărîrea Guvernului nr. 626 din 28 iunie 2005 cu privire la actele de identitate ale refugiaților, Hotărîrea Guvernului nr. 562 din 06 mai 2008 cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară, Hotărîrea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, Hotărîrea Guvernului nr. 841 din 30 octombrie 2013 privind punerea în aplicare a buletinului de identitate electronic).*

Totodată, analizînd prevederile actului legislativ supus monitorizării și cadrul normativ secundar menționat supra, se constată că Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, nu definește la nivel de noțiuni primare „buletinul de identitate electronic” precum și posibilitatea perfectării unui astfel de act, astfel, un act normativ întocmit pe baza unui act de nivel superior eventual depășește limitele competenței stabilite de acest act.

Atragem atenția și asupra faptului că din momentul publicării și pînă în prezent, legea monitorizată a suferit

un șir de modificări și completări esențiale, astfel, îmbunătățind calitatea și demonstrând aplicabilitatea legii. Reieșind din cele expuse, Centrul propune posibilitatea revizuirii actului și completării acestuia în partea ce ține de definirea „buletinul de identitate electronic” și posibilitatea perfectării unui astfel de act, iar, în cazul în care Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va considera necesar să inițieze procedura de modificare și completare a actului legislativ monitorizat, solicităm respectuos să ne informați suplimentar, pentru a putea remite, în termeni proximi, avizul ce ar conține propuneri relevante în partea ce ține de domeniul protecției datelor cu caracter personal.

3. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

În partea ce conține prevederi prin care anumite responsabilități sunt puse în sarcina Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în linii generale notăm corespunderea prevederilor Legii nr. 273/1994 cu circumstanțele actuale.

Totodată, în legătură cu modificările multiple pe care le-a suferit Legea nr. 273/1994 pe parcursul ultimilor ani, și întru sporirea coerenței, excluderea confuziilor, sistematizării și uniformizării prevederilor, este binevenită o renumerotare a literelor alineatelor cu numărul de ordine 2 din articolele 3¹ și 3².

Aceste ameliorări urmează a fi făcute concomitent prin omogenizarea aspectelor din legea în discuție cu mai multe modificări care au fost întreprinse în structura organizațională a unor unități ale administrației publice centrale, precum și de a asigura cu dreptul la deținerea pașapoartelor de serviciu și pentru alte persoane care în virtutea postului deținut sau specificului funcțiilor pe care le exercită întreprind deplasări de serviciu peste hotarele RM.

Totodată, modificările, se impun prin prisma necesității de a înlătura din actele normative în vigoare ambiguitățile și suprapunerile, precum și în scopul implementării corecte și coerente a prevederilor Legii nr. 273/1994, în ceea ce privește asigurarea cu pașapoarte diplomatice și de serviciu a funcționarilor publici de rang înalt.

În această ordine de idei, MAEIE a revizuit lista funcționarilor care au dreptul la deținerea pașapoartelor diplomatice și urmează să propună retragerea acestui privilegiu unor categorii de persoane, cu acordarea dreptului la deținerea pașapoartelor de serviciu. Acest fapt este fundamentat luând în considerare specificul funcțiilor acestora și activitățile realizate, care nu au un caracter diplomatic, acestea fiind doar funcții de serviciu simple. Printre aceștia se numără Directorul General al Serviciului Vamal, Mitropolitul Chișinăului și Întregii Moldove, Președintele Camerei de Comerț și Industrie, conducătorii de instituții numiți de Parlament. Înlocuirea pașaportului diplomatic cu pașaport de serviciu nu va reduce posibilitățile de călătorie a funcționarilor vizați și nici nu va crea incomodități în ceea ce privește necesitatea posedării vizei, deoarece regimul de vize pentru cetățenii moldoveni deținători ai pașapoartelor diplomatice și de serviciu este practic unul și același.

Concomitent, din cauza lipsei utilității, urmează a fi exclusă prevederea ce se referă la dreptul curierilor diplomatici la deținerea pașaportului diplomatic, asemenea funcție neexistând la momentul actual.

La fel, în ceea ce privește deținerea pașaportului de serviciu, lista funcționarilor cu acest drept se propune a fi redusă, pe motiv al neidentificării unor atribuții de serviciu care ar demonstra necesitatea deplasării frecvente în

străinătate. Printre acești funcționari se numără Președintele și vicepreședinții Comitetului Național Olimpic, Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Președintele Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, Prim-vicepreședintele și Vicepreședinții Academiei de Științe a Moldovei. Anumite prevederi urmează a fi ajustate și corelate cu actele normative în vigoare, aducându-se un plus de claritate în ce privește cei care au dreptul la pașapoarte diplomatice și care la pașapoarte de serviciu, precum oferirea pentru funcționari de pe aceeași treaptă însărcinați cu atribuții similare, dar din instituții diferite (Secretariatul Aparatului Președintelui, Secretariatului Parlamentului, Cancelaria de Stat), a unor drepturi egale în ceea ce privește deținerea unor documente de călătorie speciale.

De asemenea, urmare confruntării cu unele situații contradictorii în procesul executării prevederilor Legii nr. 273/1994, se propune introducerea anumitor precizări vizavi de denumirea unor funcții și dreptul persoanelor la deținerea pașapoartelor de serviciu, în corespundere cu rolul nemijlocit al acestora - de reprezentare și conducere a unor subdiviziunilor cu atribuții specifice.

Concomitent, în virtutea faptului că, pentru asigurarea protecției și pazei demnitarilor Republicii Moldova în timpul aflării acestora în afara țării este nevoie de deplasarea reprezentanților serviciilor speciale, se propune introducerea unor completări în Legea nr. 273 din 09 noiembrie 1994 care vor acorda dreptul la deținerea pașapoartelor de serviciu de către anumiți colaboratori ai Serviciului Protecție și Pază de Stat.

În aceeași ordine de idei, pentru introducerea clarității pe marginea aspectului ce ține de utilizarea, depozitarea și păstrarea pașapoartelor diplomatice și de serviciu, se propune modificarea prevederilor ce țin de posibilitatea deținerii permanente, prin extinderea numărului funcționarilor scutiți de această obligație.

4. Ministerul Afacerilor Interne.

Ministerul Afacerilor Interne invocă propunerea de creare a unui grup de lucru interinstituțional specializat, cu antrenarea societății civile, specialiștilor și experților în domeniu.

De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne comunică disponibilitatea de a contribui la acordarea unui sprijin necesar, în măsura competențelor stabilite, în vederea îmbunătățirii eventualului proiect la etapa consultărilor și avizării instituționale.

5. Centrul Național Anticorupție.

Prevederile Legii nr.273/1994 nu sunt suficient de explicite. Potrivit alin.(3) art.4, *la perfectarea actelor de identitate organul competent este în drept să ceară date suplimentare privind titularul*. Prevederea nu oferă o claritate în ceea ce privește datele suplimentare pe care organul competent este în drept să le ceară, natura și volumul acestora. În practică ambiguitatea normei poate crea situații de abuz din partea angajaților organului competent, care se pot manifesta prin solicitarea excesivă a unor date, totodată fiind încălcate drepturile titularilor actelor de identitate care se perfectează. Considerăm că alin.(3) art.4 din lege constituie o prevedere excesivă care, sub pretextul perfectării actelor de identitate, rezervă dreptul angajaților organului competent să solicite date suplimentare privind titularul, fără a specifica natura și volumul acestora. În acest caz, legea nu asigură pe deplin proporționalitatea dintre interesele publice și cele private.

Un alt moment care face dificilă înțelegerea corectă a legii este art.9 „Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi”, denumirea căruia nu corespunde conținutului. Astfel, din denumire rezultă că articolul trebuie să prevadă inclusiv tipul/tipurile răspunderii (ex.: civilă, contravențională, penală) pentru încălcarea prevederilor legii, însă acest lucru nu poate fi dedus nici din alin.(2), care face trimitere generală la legislația în vigoare.

Considerăm că gradul de îndeplinire a obiectivului Legii nr.273/1994, precum și gradul de aplicare practică a acesteia este de circa 80%.

Constatăm că legea a fost modificată în repetate rânduri (1996, 1998, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014), practic în fiecare an, inclusiv în anul curent. Pe de o parte, putem presupune că acest lucru se datorează specificului dinamic al domeniului reglementat de lege, pe de altă parte însă, modificarea și completarea continuă a acesteia denotă imperfecțiunea respectivului act legislativ.

Legea nu conține prevederi contradictorii și nici prevederi care ar dubla sau ar contravine prevederilor altor acte normative. Însă considerăm oportună uniformizarea terminologiei utilizate în lege și anume sintagma „limba moldovenească” utilizată în alin.(6) art.2, care împreună de sintagma „limba de stat”, utilizată în alte prevederi din lege, creează impresia existenței a două limbi diferite. Suplimentar, norma de la lit.h) alin.(2) art.3² face trimitere la lit.m) alin.(2) art.3¹ care, în rezultatul multiplelor modificări, a fost exclus din lege.

În contextul celor expuse mai sus, recomandăm:

- uniformizarea terminologiei utilizate în lege (limba moldovenească/limba de stat);
- excluderea cuvintelor „și m)” din norma de la lit.h) alin.(2) art.3² din lege;
- menționarea expresă în lege a categoriilor de date care pot fi cerute de angajații organului competent la perfectarea actelor de identitate, ceea ce va asigura un nivel înalt de transparență, respectarea drepturilor titularilor actelor perfectate și va exclude apariția situațiilor de abuz din partea responsabililor de aplicarea a prevederilor legii;
- substituirea trimiterii generale la legislația în vigoare, făcută în art.9 din lege, cu tipul/tipurile răspunderii pentru încălcarea prevederilor Legii nr.273/1994 (ex.: civilă, contravențională și/sau penală).

În concluzie, menționăm că:

– scopul Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte a fost atins;
gradul de aplicabilitate a acesteia, însă, este de aproximativ 80%, deoarece legea necesită o îmbunătățire continuă.

6. Biroul Relații Interetnice.

Legea cu nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994, este un act normativ funcțional care realizează obiectivele sale primare impuse de legiuitor. Problematika specifică a minorităților naționale, anume în ceea ce ține de aspectul asigurării cu acte de identitate este reflectată în art. 3 pct.7 și pct.8 a legii.

Totodată, ar trebui de menționat faptul că conform părerii reprezentanților minorităților naționale - membrilor Consiliului Coordonator al Organizațiilor Etnoculturale, sunt frecvente cazurile de neluarea în considerare a specificului etnic la redarea și translitiera numelor și prenumelor a acestora în limba de stat.

7. Ministerul Economiei.

La art.3, alin.(5) al Legii menționate, propunem de a exclude lit.r) ce prevede în conținutul datelor buletinului de identitate informația cu privire la *domiciliu*, întrucât în cazul schimbării domiciliului, cetățeanul este nevoit să schimbe și actul de identitate, ceea ce implică cheltuieli financiare suplimentare pentru solicitant.

La art.3 alin.(2) urmează de a completa lista categoriilor de persoane ce beneficiază de pașapoarte de serviciu cu funcția "secretar de stat", funcție publică de conducere de nivel superior, instituită în ministere prin Hotărârea Guvernului nr.155 din 28.02.2014 cu privire la secretarul de stat.

8. Ministerul Educației.

Recomandă substituirea, în conținutul legii monitorizate, a sintagmelor „limba de stat”, „limba moldovenească” cu sintagma „limba română”, conform Hotărârii Curții Constituționale nr.36 din 05.12.2013 privind interpretarea art.13 alin.(1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova.

9. Ministerul Tineretului și Sportului.

Se propune completarea Legii monitorizate cu un articol nou, care va conține definiția noțiunilor de bază care se regăsesc în conținutul acesteia.

Concluzii

1.	Majoritatea obiecțiilor și propunerilor (a se vedea Tabelul anexat la prezent Raport), în care se solicită modificarea actului monitorizat pot fi acceptate din considerentele că sunt în concordanță cu legislația în vigoare și totodată pot duce la îmbunătățirea acestuia.

11. Concluzii

1.	Aplicabilitatea și gradul de aplicare a prevederilor actului normativ monitorizat	Reieșind din cele expuse mai sus se poate de constatat, că Legea nr.273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte în mare parte a atins scopul și la momentul actual, asigură cadrul deplin de activitate în domeniu, dispune de un cadru juridic secundar necesar pentru a-i asigura integral mecanismul de reglementare.
----	---	---

		<p>Actul legislativ monitorizat este aplicabil și funcțional. Acest fapt, rezultă din opiniile autorităților și instituțiilor interesate.</p> <p>Majoritatea prevederilor și normelor juridice ale Legii monitorizate au fost dezvoltate, detaliate și ajustate la cadrul juridic european.</p>
2.	Scopul atins de către actul normativ, sau cel stabilit în procesul de elaborare a acestuia	<p>Practic, "obiectivele și scopul legii" în linii generale au fost realizate urmare aplicării prevederilor Legii monitorizate și modificărilor operate pentru ameliorarea calității acesteia.</p> <p>În confirmarea tezei precizăm, că la 1 septembrie 2014 în Registrul de stat al populației se atestau 3 909 304 persoane cu loc de trai în Republica Moldova. dintre care 283 932 – în regiunea Transnistreană. De asemenea, potrivit datelor statistice din Registrul de stat al populației, de la întrarea în vigoare a Legii monitorizate au fost eliberate acte de identitate pentru diferite categorii de persoane.</p>
3.	Motivele care generează inaplicabilitatea actului normativ sau ar putea afecta acțiunea lui în viitor	<p>În rezultatul monitorizării procesului de implementare a Legea nr.273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nu au fost identificate motive care generează inaplicabilitatea prevederilor actului legislativ monitorizat sau ar putea afecta acțiunea lui în viitor. Totuși unele prevederi legale care prevăd obligativitatea de a deține buletinul de identitate de la naștere s-au atestat a fi ineficiente. În acest context s-a menționat despre necesitatea modificării cenzului de vîrstă obligatorie pentru obținerea buletinului de identitate de la vîrsta de 14 ani, cu dreptul cetățeanului de a solicita buletinul de identitate și de la naștere.</p>

12. Recomandări

Nr. d/o	Recomandări	Argumentarea
1.	Măsuri de modificare și completare a actelor normative și aspectele ce trebuie îmbunătățite	<p>De revizuit prevederile Legii monitorizate în vederea:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ajustării și corelării cu actele legislative și normative în vigoare, reieșind din modificările operate în structura organizațională a unor unități ale administrației publice centrale, 2) excluderea confuziilor, sistematizării și uniformizării prevederilor, 3) modificării cenzului de vîrstă obligatorie pentru obținerea buletinului de identitate de la vîrsta de 14 ani, cu dreptul cetățeanului de a solicita buletinul de identitate și de la naștere. <p>De elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273 – XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, care va fi expediat autorităților administrației publice centrale pentru avizare.</p>

Anexa nr.1
la Raportul de monitorizare a procesului de implementare a
Legii nr.273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate
din sistemul național de pașapoarte.

TABELUL
obiecțiilor și propunerilor autorităților administrației publice
referitor la procesul de implementare a Legii nr. 273-XIII din 09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte

Nr. d/o	Autoritate, Furnizori	Conținutul propunerilor și obiecțiilor	Viziunea MTIC
1.	<i>Biroul Național de Statistică</i>	Obiecții sau propuneri nu sînt	
2.	<i>Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei</i>	Obiecții sau propuneri nu sînt	
3.	<i>Ministerul Apărării</i>	<p>Avînd în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensificarea cooperării Republicii Moldova cu organizațiile internaționale cum ar fi: - Uniunea Europeană; NATO; OSCE; Organizația Națiunilor Unite și agențiile sale specializate, care presupun angajarea activă a RM în contribuirea în mod practic la eforturile comunității internaționale menite să promoveze pacea și securitatea internațională; - implementarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană de stabilire a cadrului pentru participarea Republicii Moldova la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, ratificat prin Legea nr.75 din 12 aprilie 2013; - implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM-NATO pentru anii 2014-2016, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.641 din 30 iulie 2014; - participarea în continuu a militarilor prin contract ai Armatei Naționale la misiuni internaționale sub egida organizațiilor internaționale susmenționate; - ca exemplu: - participarea militarilor prin contract ai Armatei 	<p>Se acceptă</p> <p>Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994</p>

		<p>Naționale în misiunea internațională post-conflict cu caracter umanitar din Irak; de menținere a păcii din Kosovo (în cadrul KFOR); în calitate de observatori militari (Liberia; Coasta de Fildeș; Sudanul de Sud; Ucraina); consilier (atașat militar) al Ambasadei Republicii Moldova în Regatul Belgiei;</p> <ul style="list-style-type: none"> - protecția militarilor prin contract care pleacă în misiunile internaționale menționate; - practica multor state care acordă militarilor săi fie pașapoarte de serviciu, fie diplomatice, pentru participarea în afara teritoriului său în misiuni internaționale pe toată perioada desfășurării acestora, cum ar fi: Federația Rusă; Republica Kazahstan; Ucraina; România și altele, <p>Și totodată, făcînd uz de prevederile lit.a) din alin.12) al pct.8 al Anexei la Hotărîrea Guvernului nr.1181 din 22 decembrie 2010, propunem completarea alin.(2) art.3/2 al Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994, în vederea eliberării pașapoartelor de serviciu <i>militarilor prin contract ai Armatei Naționale care participă la misiuni internaționale în afara teritoriului Republicii Moldova, fie în calitate de atașați militari; observatori militari; ofițeri de stat major; fie participarea în cadrul contingentelor militare la operațiuni internaționale de menținere a păcii și securității internaționale sau umanitare post-conflict; sau în calitate de reprezentanți în organizațiile internaționale, pe perioada desfășurării misiunii.</i></p>	
4.	<p><i>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</i></p>	<p>Ținem să menționăm că legea monitorizată dispune de un cadru juridic secundar necesar pentru asigurarea mecanismului de reglementare a acesteia. Astfel, prevederile Legii privind actele din sistemul național de pașapoarte, au servit ca temei juridic la adoptarea diferitor documente de politici guvernamentale, cum ar fi: <i>(Hotărîrea Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 pentru aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat „Registru de stat al populației” și Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, Hotărîrea Guvernului nr. 626 din 28 iunie 2005 cu privire la actele de identitate ale refugiaților, Hotărîrea Guvernului nr.</i></p>	<p>Se acceptă Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994</p>

		<p>562 din 06 mai 2008 cu privire la actele de identitate ale beneficiarilor de protecție umanitară, Hotărîrea Guvernului nr. 125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova, Hotărîrea Guvernului nr. 841 din 30 octombrie 2013 privind punerea în aplicare a buletinului de identitate electronic).</p> <p>Totodată, analizînd prevederile actului legislativ supus monitorizării și cadrul normativ secundar menționat supra, se constată că Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, nu definește la nivel de noțiuni primare „buletinul de identitate electronic” precum și posibilitatea perfectării unui astfel de act, astfel, un act normativ întocmit pe baza unui act de nivel superior eventual depășește limitele competenței stabilite de acest act.</p> <p>Atragem atenția și asupra faptului că din momentul publicării și pînă în prezent, legea monitorizată a suferit un șir de modificări și completări esențiale, astfel, îmbunătățind calitatea și demonstrînd aplicabilitatea legii.</p> <p>Reieșind din cele expuse, Centrul propune posibilitatea revizuirii actului și completării acestuia în partea ce ține de definirea „buletinul de identitate electronic” și posibilitatea perfectării unui astfel de act, iar, în cazul în care Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va considera necesar să inițieze procedura de modificare și completare a actului legislativ monitorizat, solicităm respectuos să ne informați suplimentar, pentru a putea remite, în termeni proximi, avizul ce ar conține propuneri relevante în partea ce ține de domeniul protecției datelor cu caracter personal.</p>	
5.	<i>Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
6.	<i>Ministerul Tineretului și Sportului</i>	Se propune completarea Legii monitorizate cu un articol nou, care va conține definiția noțiunilor de bază care se regăsesc în conținutul acesteia.	Se acceptă Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice

			centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994
7.	<i>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
8.	<i>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor</i>	Propuneri n-au fost prezentate	
9.	<i>Agenția Relații Funciare și Cadastru</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
10.	<i>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</i>	<p>În partea ce conține prevederi prin care anumite responsabilități sunt puse în sarcina Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în linii generale notăm corespunderea prevederilor Legii nr. 273/1994 cu circumstanțele actuale.</p> <p>Totodată, în legătură cu modificările multiple pe care le-a suferit Legea nr. 273/1994 pe parcursul ultimilor ani, și întru sporirea coerenței, excluderea confuziilor, sistematizării și uniformizării prevederilor, este binevenită o renumerotare a literelor alineatelor cu numărul de ordine 2 din articolele 3¹ și 3².</p> <p>Aceste ameliorări urmează a fi făcute concomitent prin omogenizarea aspectelor din legea în discuție cu mai multe modificări care au fost întreprinse în structura organizațională a unor unități ale administrației publice centrale, precum și de a asigura cu dreptul la deținerea pașapoartelor de serviciu și pentru alte persoane care în virtutea postului deținut sau specificului funcțiilor pe care le exercită întreprind deplasări de serviciu peste hotarele RM.</p> <p>Totodată, modificările, se impun prin prisma necesității de a înlătura din actele normative în vigoare ambiguitățile și suprapunerile, precum și în scopul implementării corecte și coerente a prevederilor Legii nr. 273/1994, în ceea ce privește asigurarea cu pașapoarte diplomatice și de serviciu a funcționarilor publici de rang înalt.</p> <p>În această ordine de idei, MAEIE a revizuit lista funcționarilor care au dreptul la deținerea pașapoartelor diplomatice și urmează să propună retragerea acestui privilegiu unor categorii de persoane, cu acordarea dreptului la deținerea pașapoartelor de</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994</p>

	<p>serviciu. Acest fapt este fundamentat luând în considerare specificul funcțiilor acestora și activitățile realizate, care nu au un caracter diplomatic, acestea fiind doar funcții de serviciu simple. Printre aceștia se numără Directorul General al Serviciului Vamal, Mitropolitul Chișinăului și Întregii Moldove, Președintele Camerei de Comerț și Industrie, conducătorii de instituții numiți de Parlament. Înlocuirea pașaportului diplomatic cu pașaport de serviciu nu va reduce posibilitățile de călătorie a funcționarilor vizați și nici nu va crea incomodități în ceea ce privește necesitatea posedării vizei, deoarece regimul de vize pentru cetățenii moldoveni deținători ai pașapoartelor diplomatice și de serviciu este practic unul și același.</p> <p>Concomitent, din cauza lipsei utilității, urmează a fi exclusă prevederea ce se referă la dreptul curierilor diplomatici la deținerea pașaportului diplomatic, asemenea funcție neexistând la momentul actual.</p> <p>La fel, în ceea ce privește deținerea pașaportului de serviciu, lista funcționarilor cu acest drept se propune a fi redusă, pe motiv al neidentificării unor atribuții de serviciu care ar demonstra necesitatea deplasării frecvente în străinătate. Printre acești funcționari se numără Președintele și vicepreședinții Comitetului Național Olimpic, Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Președintele Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, Prim-vicepreședintele și Vicepreședinții Academiei de Științe a Moldovei.</p> <p>Anumite prevederi urmează a fi ajustate și corelate cu actele normative în vigoare, aducându-se un plus de claritate în ce privește cei care au dreptul la pașapoarte diplomatice și care la pașapoarte de serviciu, precum oferirea pentru funcționari de pe aceeași treaptă însărcinați cu atribuții similare, dar din instituții diferite (Secretariatul Aparatului Președintelui, Secretariatul Parlamentului, Cancelaria de Stat), a unor drepturi egale în ceea ce privește deținerea unor documente de călătorie speciale.</p> <p>De asemenea, urmare confruntării cu unele situații contradictorii în procesul executării prevederilor Legii nr. 273/1994, se</p>	
--	--	--

		<p>propune introducerea anumitor precizări vizavi de denumirea unor funcții și dreptul persoanelor la deținerea pașapoartelor de serviciu, în corespundere cu rolul nemijlocit al acestora - de reprezentare și conducere a unor subdiviziunilor cu atribuții specifice.</p> <p>Concomitent, în virtutea faptului că, pentru asigurarea protecției și pazei demnitarilor Republicii Moldova în timpul aflării acestora în afara țării este nevoie de deplasarea reprezentanților serviciilor speciale, se propune introducerea unor completări în Legea nr. 273 din 09 noiembrie 1994 care vor acorda dreptul la deținerea pașapoartelor de serviciu de către anumiți colaboratori ai Serviciului Protecție și Pază de Stat.</p> <p>În aceeași ordine de idei, pentru introducerea clarității pe marginea aspectului ce ține de utilizarea, depozitarea și păstrarea pașapoartelor diplomatice și de serviciu, se propune modificarea prevederilor ce țin de posibilitatea deținerii permanente, prin extinderea numărului funcționarilor scutiți de această obligație.</p>	
11.	<i>Ministerul Sănătății</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
12.	<i>Ministerul Afacerilor Interne</i>	<p>Ministerul Afacerilor Interne invocă propunerea de creare a unui grup de lucru interinstituțional specializat, cu antrenarea societății civile, specialiștilor și experților în domeniu.</p> <p>De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne comunică disponibilitatea de a contribui la acordarea unui sprijin necesar, în măsura competențelor stabilite, în vederea îmbunătățirii eventualului proiect la etapa consultărilor și avizării instituționale.</p>	
13.	<i>Centrul Național Anticorupție</i>	<p>Prevederile Legii nr.273/1994 nu sunt suficient de explicite. Potrivit alin.(3) art.4, <i>la perfectarea actelor de identitate organul competent este în drept să ceară date suplimentare privind titularul</i>. Prevederea nu oferă o claritate în ceea ce privește <u>datele suplimentare</u> pe care organul competent este în drept să le ceară, natura și volumul acestora. În practică ambiguitatea normei poate crea situații de abuz din partea angajaților organului competent, care se pot manifesta prin</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994</p>

solicitarea excesivă a unor date, totodată fiind încălcate drepturile titularilor actelor de identitate care se perfectează. Considerăm că alin.(3) art.4 din lege constituie o prevedere excesivă care, sub pretextul perfectării actelor de identitate, rezervă dreptul angajaților organului competent să solicite date suplimentare privind titularul, fără a specifica natura și volumul acestora. În acest caz, legea nu asigură pe deplin proporționalitatea dintre interesele publice și cele private.

Un alt moment care face dificilă înțelegerea corectă a legii este art.9 „Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi”, denumirea căruia nu corespunde conținutului. Astfel, din denumire rezultă că articolul trebuie să prevadă inclusiv tipul/tipurile răspunderii (ex.: civilă, contravențională, penală) pentru încălcarea prevederilor legii, însă acest lucru nu poate fi dedus nici din alin.(2), care face trimitere generală la legislația în vigoare.

Considerăm că gradul de îndeplinire a obiectivului Legii nr.273/1994, precum și gradul de aplicare practică a acesteia este de circa 80%.

Constatăm că legea a fost modificată în repetate rânduri (1996, 1998, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2014), practic în fiecare an, inclusiv în anul curent. Pe de o parte, putem presupune că acest lucru se datorează specificului dinamic al domeniului reglementat de lege, pe de altă parte însă, modificarea și completarea continuă a acesteia denotă imperfecțiunea respectivului act legislativ.

Legea nu conține prevederi contradictorii și nici prevederi care ar dubla sau ar contravine prevederilor altor acte normative. Însă considerăm oportună uniformizarea terminologiei utilizate în lege și anume sintagma „limba moldovenească” utilizată în alin.(6) art.2, care împreună de sintagma „limba de stat”, utilizată în alte prevederi din lege, creează impresia existenței a două limbi diferite. Suplimentar, norma de la lit.h) alin.(2) art.3² face trimitere la lit.m) alin.(2) art.3¹ care, în rezultatul multiplelor modificări, a fost exclus din lege.

În contextul celor expuse mai sus, recomandăm:

		<ul style="list-style-type: none"> • uniformizarea terminologiei utilizate în lege (limba moldovenească/limba de stat); • excluderea cuvintelor „și m)” din norma de la lit.h) alin.(2) art.3² din lege; • menționarea expresă în lege a categoriilor de date care pot fi cerute de angajații organului competent la perfectarea actelor de identitate, ceea ce va asigura un nivel înalt de transparență, respectarea drepturilor titularilor actelor perfectate și va exclude apariția situațiilor de abuz din partea responsabililor de aplicarea a prevederilor legii; • substituirea trimiterii generale la legislația în vigoare, făcută în art.9 din lege, cu tipul/tipurile răspunderii pentru încălcarea prevederilor Legii nr.273/1994 (ex.: civilă, contravențională și/sau penală). <p>În concluzie, menționăm că:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scopul Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte a fost atins; - gradul de aplicabilitate a acesteia, însă, este de aproximativ 80%, deoarece legea necesită o îmbunătățire continuă. 	
14.	<i>Ministerul Economiei</i>	<p>La art.3, alin.(5) al Legii menționate, propunem de a exclude lit.r) ce prevede în conținutul datelor buletinului de identitate informația cu privire la domiciliu, întrucât în cazul schimbării domiciliului, cetățeanul este nevoit să schimbe și actul de identitate, ceea ce implică cheltuieli financiare suplimentare pentru solicitant.</p> <p>La art.3 alin.(2) urmează de a completa lista categoriilor de persoane ce beneficiază de pașapoarte de serviciu cu funcția "secretar de stat", funcție publică de conducere de nivel superior,</p>	<p>Nu se acceptă. Fișa de însoțire este un supliment la actul de identitate ușor deteriorabil, nu asigură un grad sporit de protecție a informației pe care o conține și necesitatea schimbării acesteia poate depăși esențial schimbul domiciliului. În practica internațională nu se atestă utilizarea suplimentelor similare.</p> <p>Se acceptă Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice</p>

		instituită în ministere prin Hotărârea Guvernului nr.155 din 28.02.2014 cu privire la secretarul de stat.	centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994
15.	<i>Ministerul Finanțelor</i>	Propuneri n-au fost prezentate	
16.	<i>Ministerul Educației</i>	Recomandă substituirea, în conținutul legii monitorizate, a sintagmelor „limba de stat”, „limba moldovenească” cu sintagma „limba română”, conform Hotărârii Curții Constituționale nr.36 din 05.12.2013 privind interpretarea art.13 alin.(1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova.	Propunerea va fi examinată în cadrul consultării cu autoritățile publice centrale la elaborarea proiectului de modificare și completare a Legii nr.273-XIII din 09.11.1994.
17.	<i>Ministerul Mediului</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
18.	<i>Serviciul de Informație și Securitate</i>	Obiecții sau propuneri nu sunt	
19.	<i>Biroul Relații Interetnice</i>	<p>Legea cu nr. 273-XIII din 9 noiembrie 1994, este un act normativ funcțional care realizează obiectivele sale primare impuse de legiuitor. Problematika specifică a minorităților naționale, anume în ceea ce ține de aspectul asigurării cu acte de identitate este reflectată în art. 3 pct.7 și pct.8 a legii.</p> <p>Totodată, ar trebui de menționat faptul că conform părerii reprezentanților minorităților naționale - membrilor Consiliului Coordonator al Organizațiilor Etnoculturale, sunt frecvente cazurile de neluarea în considerare a specificului etnic la redarea și translitiera numelor și prenumelor a acestora în limba de stat.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Forma și conținutul actelor de identitate au fost ajustate la practica internațională, ținând cont de recomandările instrucțiunilor Organizației Internaționale a Aviației (ICAO) și de prevederile Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr.133 din 08.07.2011.</p> <p>Destinația internă a buletinului de identitate impune completarea acestuia în exclusivitate în limba de stat. Totodată, avînd în vedere că limba rusă este frecvent utilizată pe teritoriul Republicii Moldova și respectiv, pentru realizarea dreptului cetățenilor la traversarea frontierei de stat în baza buletinului de identitate a cetățeanului Republicii Moldova, drept care derivă din acordul bilateral</p>

			<p>cu Ucraina, denumirea cîmpurilor informaționale din buletinul de identitate sînt indicate și în limba rusă.</p> <p>Potrivit Legii privind actele de stare civilă nr.100-XV din 26.04.2001, în certificatele de stare civilă patronimicul cetățenilor Republicii Moldova nu se indică. Înscrierea patronimicului în actele de identitate eliberate anterior nu erau reglementate de regulile propriu-zise, care generau erori la completare.</p>
--	--	--	--